

Begroting 2017

Versie: 1.0

Inhoudsopgave

Inleiding 4

Samenvatting..... 5

1 Beleidsbegroting 7

1.1 Risicobeheersing..... 7

1.2 Operationele zorg en de voorbereiding daarop..... 8

1.2.1 Brandweezorg 8

1.2.2 Opgeschaalde zorg 9

1.2.3 Herstel uit ontwrichte situatie 10

1.3 VR en haar omgeving 10

1.4 Organisatie en bedrijfsvoering 11

1.5 Raming van baten en lasten 13

1.6 Post onvoorzien 13

2 Paragrafen 13

2.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing..... 13

2.2 Onderhoud kapitaalgoederen 16

2.3 Financiering..... 17

2.4 Bedrijfsvoering..... 21

2.5 Verbonden partijen 22

3 Financiële begroting 23

3.1 Overzicht van baten en lasten 23

3.2 Overzicht van dekkingsmiddelen 25

3.3 Incidentele baten en lasten 26

3.4 Meerjarenraming 2017-2020..... 28

3.5 Uiteenzetting financiële positie 28

3.5.1 Verloop van reserves 29

3.5.2 Verloop van voorzieningen 32

4 Jaarschijven 2017-2020 investeringsplan..... 34

Bijlage 1: Overzicht van risico's..... 36

Inleiding

Voor u ligt de concernbegroting 2017 van het van de Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid (VRZHZ). De VRZHZ is in 2009 opgericht, ter uitvoering van de in 2010 in werking getreden Wet Veiligheidsregio's.

Met de begroting voor 2017 is de lijn van doorontwikkeling van de P&C-producten doorgezet waarbij met BURAP II 2015 is gestart: minder omvang – meer bestuurlijke relevantie. Daarmee is in tegenstelling tot het verleden de begroting ook rijker aan beleid.

Op dit moment loopt een reorganisatie. Deze heeft ook gevolgen voor het aantal organisatieonderdelen. Bij het opstellen van de begroting was het nog niet mogelijk om hier rekening mee te houden. In de loop van 2016 zal de begroting voor 2017 hierop worden geactualiseerd middels een begrotingswijziging.

Samenvatting

Beleidsbegroting

Dit is de eerste begroting voor de beleidsperiode 2017-2020. Alhoewel het beleidsplan nog niet is vastgesteld, is bij het opstellen wel zoveel mogelijk rekening gehouden met de lijn die naar verwachting wordt ingezet met dit beleidsplan en waarvan de eerste voornemens ook al met het bestuur zijn gedeeld. Daarmee wordt feitelijk een voorschot genomen op de vaststelling van het beleidsplan.

De beleidsbegroting is opgebouwd aan de hand van de veiligheidsketen, waarbij er ook aandacht is gegeven aan de 'VR en haar omgeving' en de 'organisatie en bedrijfsvoering' van de VRZHZ.

Financiële begroting

Het jaar 2017 is het eerste jaar waarin de gevolgen van het meerjarenperspectief (MJP) doorwerken in de begroting. Door de genomen (en de te nemen) maatregelen in het kader van het MJP is het ondanks een aantal exogene ontwikkelingen niet nodig geweest de gemeentelijke bijdrage aan de VRZHZ te verhogen. Daarbij stijgen de bijdragen gemeenten niet door de eerdere tekorten, aangezien die worden goedge maakt door de bezuinigingen (Vernieuwde brandweezorg en maatregelen met lager bestuurlijke impact).

Voor 2017 wordt evenals voor de cijfers van 2016 zoals in november 2015 door het bestuur besloten, een indexatie toegepast.

Ten opzichte van de begroting voor 2016, is een aantal ontwikkelingen relevant. Deze zijn in onderstaande tabel samengevat.

	Gemeentelijke Bijdrage	Maatwerk	Huisvesting	Totaal
Begroting 2016 (vastgesteld juni 2015)	31.440	1.730	1.097	34.267
Besluiten 2015/2016:				
Burap's 2015			2	2
Regionalisering kazernes			3.907	3.907
MJP (40->50, verlaging onderhoudsniveau)	568		-568	0
Bureau gemeenten/Doorontwikkeling bevolkingszorg (AB 17 september 2015)	221			221
Positieve ontwikkelingen kapitaalmarkt	-273			-273
Overigen	20			20
Verlaging BDUR	117			117
Indexatie voor inflatie en overigen	655	33	40	728
Begroting 2017	32.748	1.763	4.478	38.988

BURAP's 2015

Bij de BURAP's in 2015 is een aantal besluiten genomen die doorwerken in de begroting voor 2016 en 2017. Hierdoor stijgen de lasten gering.

Regionalisering kazernes

In 2015 heeft de VRZHZ de laatste kazernes overgenomen van de gemeente. Hiermee is door de VRZHZ met ingang van 2016 ook het beheer over de kazernes overgenomen (tot en met 2015 werd dit uitgevoerd door de gemeenten). Hierdoor dalen de lasten bij de gemeenten en stijgen de lasten bij de VRZHZ. In het kader van het MJP is afgesproken dat de levensduur van

de kazernes wordt verlengd van 40 jaar naar 50 jaar en dat het onderhoudsniveau wordt verlaagd. Hierdoor wordt een besparing gerealiseerd op de huisvesting.

Bureau gemeenten

In het AB van 17 september is besloten over de definitieve inbedding van bureau gemeente binnen de VRZHZ en daarmee de huidige formatieve omvang van bureau gemeente (4,3 fte) onder te brengen bij de VRZHZ. Hierdoor stijgt de gemeentelijke bijdrage aan de VRZHZ

Verschillen Indexatie

Voor het opvangen van de inflatie is conform de vastgesteld begrotingsrichtlijnen 2017 een indexatie toegepast van 1% voor 2016 en 0,91% voor 2017. Dientengevolge stijgt de gemeentelijke bijdrage.

Verlaging kosten huisvesting in relatie tot MJP

De lagere huisvestingslasten als gevolg van het verlagen van het onderhoudsniveau en het verlengen van de afschrijving van 40 naar 50 jaar zijn berekend onder de post "MJP Huisvesting". In de ontwerpbegroting was alleen uitgegaan van teruggave. Nu is op basis van de besluitvorming bij het MJP deze teruggave hersteld. Deze correctie (€ 568.000) zal plaatsvinden aan zowel de baten- als de lastenkant. Aan de lastenkant zit dit in de algemene middelen omdat de monitoring en verrekening van het meerjarenperspectief via de algemene middelen loopt.

1 Beleidsbegroting

De gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid is opgericht door en werkt voor de 17 gemeenten in de regio. Conform de Wet Veiligheidsregio's draagt de VRZHZ zorg voor een efficiënte en kwalitatief hoogwaardige organisatie van de brandweezorg, geneeskundige hulpverlening, rampenbestrijding en crisisbeheersing onder één regionale bestuurlijke regie.

Op basis van de missie en de visie van de organisatie en gegeven het regionaal risicoprofiel wordt door de organisatie een meerjarenbeleidsplan opgesteld, waarin de strategische beleidsdoelen van de organisatie voor de jaren 2017 tot en met 2020 zijn opgenomen. Dit meerjarenbeleidsplan wordt naar verwachting eind 2016 door het bestuur vastgesteld.

De strategische beleidsdoelstellingen zijn geclusterd in vier onderwerpen:

- Risicobeheersing.
- Operationele zorg en de voorbereiding daarop.
- De VR en haar omgeving.
- Bedrijfsvoering.

Onderstaand wordt via deze vierdeling nader ingegaan op de doelstellingen, die de VRZHZ voor het jaar 2017 heeft. Daarbij wordt met name ingegaan op de ontwikkeldoelstellingen. Het jaar 2017 is het eerste jaar van de beleidsperiode 2017-2020. Het beleidsplan 2017-2020 volgt momenteel de route van bestuurlijke vaststelling. Deze begroting houdt al rekening met de lijn die met het beleidsplan wordt ingezet.

1.1 Risicobeheersing

Het voorkomen van incidenten heeft altijd de voorkeur. De VRZHZ zet daarop in door (brand)veiligheidsadvies, -toezicht en -voorlichting. De VRZHZ wil zich daarbij verder ontwikkelen naar een organisatie die risicogericht werkt en fysieke veiligheid vooral regisserend benadert. Met andere woorden: in plaats van alles (zelf) te doen, te werken daar waar het de meeste toegevoegde waarde heeft. Dit betekent een verschuiving van capaciteit van uitvoerende functionarissen naar een kleiner aantal experts en daardoor een verschuiving naar meer beleids capaciteit. De insteek is deze verschuiving te laten plaatsvinden vanaf 2017.

Op het gebied van risicobeheersing zijn advies, toezicht en brandveilig leven, zijn de belangrijkste speerpunten voor de komende periode:

- *Advies:* op basis van ervaringen in de afgelopen periode voorstellen doen en in 2017 implementeren over de capaciteit en kwaliteit van de benodigde organisatie.
- *Toezicht:* conform vernieuwde brandweezorg invulling geven volgens wettelijk niveau (in aantal minder controles, maar meer energie op hogere risico's en zelfredzaamheid).
- *Brandveilig leven:* vanaf 2017 gaat de VRZHZ meer regisserend werken, om op deze wijze een groter aantal mensen te kunnen bereiken, dan wanneer zij direct de uiteindelijke doelgroep benadert. Zij richt daarbij haar inspanning op contactpersonen, die er daarna voor zorgen dat de uiteindelijke doelgroep wordt bereikt. In 2017 wordt de aandacht met name gericht op de zorg en jongeren.

Centrale doelstelling is het doorontwikkelen van een risicogerichte aanpak. Dit betekent dat we steeds meer gaan werken op basis van de risico's die we kennen.

In 2016 staat een reorganisatie gepland. Dit jaar zal gebruikt worden om de nieuwe afdeling, die belast is met de risicogerichte aanpak, als volgt voor te bereiden, zodat in 2017 hiermee van start gegaan kan worden: op basis van het regionaal risicoprofiel, dat in 2015 in nauwe samenspraak met de gemeenten is opgesteld, is een aantal risico's in de regio benoemd, waarvoor een risicogerichte aanpak gevolgd gaat worden.

De VRZHZ bereidt zich op weg naar 2017 voor op deze aanpak door minimaal 1 pilot 'risicogerichte aanpak' te organiseren, naar verwachting met als onderwerp 'overstromingsrisico's'. De uitkomsten van deze pilot zullen leiden tot aanbevelingen voor de risicogerichte aanpak, die in 2017 geïmplementeerd wordt.

Resultaten:

- De verdere vormgeving van teams risicobeheersing, die werken aan (brand)veiligheidsadvies, -toezicht en -voorlichting.
- Team advies is vormgegeven volgens nieuwe inzichten over capaciteit en kwaliteit. Team toezicht werkt meer risicogericht.
- Voor brandveilig leven werkt de VRZHZ regisserend.

1.2 Operationele zorg en de voorbereiding daarop

1.2.1 Brandweezorg

We leveren 24 uur per dag, zeven dagen per week operationele brandweezorg volgens de bestuurlijk vastgestelde normen vanuit de 36 brandweerposten met behulp van op hun taak voorbereid beroeps- en vrijwillig personeel. Operationeel brandweerpersoneel wordt vakbekwaam gemaakt en gehouden op basis van wetgeving en het beleidsplan Vakbekwaamheid.

Het taakveld van de operationele brandweezorg is volop in ontwikkeling; aan de ene kant gestuurd door de vraag naar doelmatiger werken, aan de andere kant door maatschappelijke ontwikkelingen. In 2017 wordt verder gewerkt aan het (indien mogelijk) realiseren van een nieuwe brandweerdoctrine, het geven van een kwaliteitsimpuls aan de vakbekwaamheid en de operationele informatievoorziening¹. Ander aandachtspunt voor 2017 is de invoering van schoner werken bij de brandweer, onder andere in repressieve omstandigheden.

Naar een nieuwe brandweerdoctrine (indien mogelijk)

In het project Vernieuwde brandweezorg, waarover het AB in 2014 heeft besloten, is onder andere de koers uitgezet naar een nieuwe operationele brandweerdoctrine ('hoe werkt de brandweer operationeel?'), die resulteert in een zogenaamde 'operationele kaart'. Meest herkenbaar daarin zijn de pilots TS4 /variabele voertuigbezetting, waarin onderzocht wordt of en hoe de brandweer kan werken met een andere dan de standaard zes-mans-

¹ *Speciale aandacht wordt gegeven aan de operationele informatievoorziening om er voor te zorgen dat de medewerkers tijdens een uitruk de juiste informatie op het juiste moment hebben voor het veilig, doelmatig en doeltreffend verrichten van taken. Digitalisering is hierbij een belangrijk ontwikkelpunt.*

bezetting op het basisbrandweervoertuig (tankautospuiter). Deze pilots worden in 2016 uitgevoerd. Met de uitkomsten van deze pilots gaat de VRZHZ in 2017 aan de slag. Deze zullen resulteren in:

- Eventueel een nieuwe operationele doctrine.
- Herziening regionaal dekkingsplan.
- Herziening specialismen en grootschalig optreden.

Schoner werken

In 2015 bleek dat gevaarlijke stoffen in rook en roet, in combinatie met hitte in meerdere buitenlandse studies als oorzaak worden gezien voor het ontstaan van ziekten bij brandweermensen. Onder de noemer 'schoner werken' is een start gemaakt met eenvoudige maatregelen en een onderzoek naar aanvullende maatregelen om de risico's te reduceren. De implementatie van deze aanvullende maatregelen is voorzien vanaf 2017.

Resultaten:

- Basis brandweezorg wordt geleverd door een parate vakbekwame organisatie
- Er is een besluit genomen over de operationele doctrine (mede naar aanleiding van de pilot TS-4 / variabele voertuigbezetting).
- Het regionaal dekkingsplan is geactualiseerd (mede naar aanleiding van pilot TS-4).
- Specialismen en grootschalig optreden zijn herzien (mede naar aanleiding van pilot TS-4).
- Schoner werken is geïmplementeerd.

1.2.2 Opgeschaalde zorg

Conform de Wet veiligheidsregio's draagt de VRZHZ zorg voor de voorbereiding op en het organiseren van de rampenbestrijding en crisisbeheersing. De VRZHZ draagt er zorg voor dat de medewerkers vakbekwaam en geoefend zijn voor hun taak. De oefeningen worden uitgevoerd conform het OTO²-beleidsplan.

Uit de incidenten die zich in het verleden hebben voorgedaan en uit de oefeningen die zijn gehouden, bleek dat de crisiscommunicatie en het informatiemanagement moeten worden verbeterd. Dit wordt in 2017 verder ontwikkeld. De effecten van de doorgevoerde verbeteringen worden getoetst tijdens oefeningen en incidenten.

Ook zijn afspraken gemaakt over de doorontwikkeling van bevolkingszorg en de GHOR. Ook deze ontwikkelagenda wordt in 2017 uitgevoerd.

De 22 regionale meldkamers worden geïntegreerd tot één landelijke meldkamer, met 10 locaties. Voor de VRZHZ betekent dit dat de meldkamer ZHZ in 2017 samengaat met die van Rotterdam-Rijnmond. Dit betekent ook, dat er een harmonisatie plaats moet vinden van de processen in Zuid-Holland Zuid en Rotterdam Rijnmond (zowel de brandweer- als de crisisbeheersingsprocessen).

Mensen (die minder zelfredzaam zijn) moeten langer thuis wonen. Dit betekent dat hulpverleners vaker te maken krijgen met verminderd zelfredzame personen. Daarnaast zullen de hulpverleningsdiensten vaker geconfronteerd worden met mensen met een acute

² OTO: opleiden, trainen en oefenen

psychische hulpvraag. Dit vraagt ook een aanpassing van de planvorming en de mate van voorbereiding door zorginstellingen.

Resultaten

- Een parate, vakbekwame organisatie ten behoeve van de rampenbestrijding en crisisbeheersing.
- Uitvoeren van de doorontwikkeling van crisiscommunicatie en informatiemanagement.
- Harmoniseren van de processen in het kader van de samenvoeging van de meldkamers Zuid-Holland Zuid en Rotterdam Rijnmond.
- Planvorming is aangepast in verband met verminderd zelfredzame personen.
- Ontwikkelagenda voor de GHOR en bevolkingszorg is uitgevoerd.

1.2.3 Herstel uit ontwrichte situatie

Het herstellen uit een ontwrichte situatie begint al tijdens de bestrijdingsfase van een ramp of crisis. De zogenoemde nafase is een proces dat primair is belegd bij de gemeenten. De voorbereiding en uitvoering van de nafase heeft echter een sterk multidisciplinair karakter. Binnen de afdeling VRC is gestart met de doorontwikkeling van de nafase.

De eerste stap in deze doorontwikkeling is het opstellen van een visie op de nafase, waarbij ter ondersteuning van de gemeenten voorstellen worden ontwikkeld voor organisatiewijze, prestatie-eisen en wijze van evalueren. Deze visie is in 2017 gereed.

Resultaten:

- Visie op nafase is gereed.

1.3 De VR en haar omgeving

De veiligheidsregio is een organisatie die samen met gemeenten, burgers en andere organisaties werkt aan de verbetering van de fysieke veiligheid. Het realiseren van deze doelstelling kan de VRZHZ alleen bereiken met partners, zowel in risicobeheersing als bij het bestrijden van een incident.

Op het gebied van risicobeheersing wil de VRZHZ zich ontwikkelen van een organisatie die zich alleen richt op het direct adviseren van andere overheden (zoals de omgevingsdienst en gemeenten) en burgers, naar een organisatie die een andere rol in de keten gaat invullen. Hierbij zet zij in op overdragen van kennis aan medewerkers van andere organisaties, zodat zij zelf (brandveiligheids)advies kunnen geven. Doel hiervan is (ook) de effectiviteit en het bereik van de VRZHZ te vergroten. Zie hiervoor ook 1.1 Risicobeheersing.

Daarnaast is de VRZHZ niet altijd 'eigenaar' van een bepaald risico. Uit het risicoprofiel van de VRZHZ blijkt dat voor een aantal risico's een andere partij, bijvoorbeeld Rijkswaterstaat of een Waterschap, eigenaar is van het risico, en daarmee 'trekker' ten aanzien van dit risico.

Ook het lokaal bestuur heeft een rol bij de crisisbeheersing. Het is dan ook van belang om de relatie met het bestuur te onderhouden en versterken. Het investeren in de relatie tussen de VRZHZ en het lokaal bestuur heeft vooral als doel om te zorgen dat het lokaal bestuur optimaal is voorbereid, geoefend en getraind voor als er zich een incident voordoet.

Om een impuls te geven aan de relatie tussen de VRZHZ enerzijds en het lokaal bestuur en partners anderzijds, wordt in 2017 een visie hierop opgesteld. Als vervolg daarop wordt

een stakeholderanalyse uitgevoerd (als input voor het ontwikkelen van relatiebeheer en accountmanagement en de te ontwikkelen regionale netwerkkaart). Uiteindelijk moet het resultaat hiervan zijn dat de VRZHZ weet hoe zij het lokaal bestuur en de partners het beste kan ondersteunen op het gebied van crisisbeheersing en de partners optimaal kan inzetten op het gebied van risicobeheersing.

Door het Veiligheidsberaad is een gezamenlijke ambitie uitgesproken voor de doorontwikkeling van de Veiligheidsregio's. Deze zijn opgenomen in de strategische agenda.

In de Strategische Agenda staan prioriteiten voor de veiligheidsregio's met als doel een (fysiek) veiliger Nederland doordat maatschappelijke ontwrichting wordt voorkomen door de risico- en crisisbeheersing te versterken. De Strategische Agenda verbetert de samenwerking tussen veiligheidsregio's, het Rijk en publieke en private crisispartners.

Ook aan het realiseren van deze ambitie wil de VRZHZ haar bijdrage leveren. Voor de VRZHZ zijn vooral de projecten water, evacuatie en vitale sectoren van belang. Voor deze projecten zal zij ook capaciteit beschikbaar stellen.

Resultaten 2017

- Beleid voor relatie met lokaal bestuur en partners is opgesteld.
- Stakeholderanalyse is uitgevoerd.
- Bijdragen aan de landelijke projecten op het gebied van water en vitale sectoren.

1.4 Organisatie en bedrijfsvoering

Bedrijfsvoering heeft betrekking op alles wat de VRZHZ inzet om de gewenste resultaten te bereiken. De bedrijfsvoering moet er mede aan bijdragen dat de VRZHZ zowel operationeel als financieel in control is. Dat betekent dat de producten zoals opgenomen in deze begroting, geleverd worden binnen de afgesproken financiële kaders.

Naar aanleiding van de economische crisis en de bezuinigingen bij de gemeente, heeft de VRZHZ een taakstelling gekregen. In dat kader en om te borgen dat de begroting structureel sluitend is, is in 2015 het financieel Meerjarenperspectief meerjarenperspectief opgesteld en vastgesteld. In dit meerjarenperspectief zijn de voorstellen opgenomen die bijdragen aan de realisering van de taakstelling. Het meerjarenperspectief wordt uitgevoerd en de resultaten gemonitord.

Geleverde prestaties

Landelijk is er veel aandacht voor het presterend vermogen van de veiligheidsregio's. Om het presterend vermogen van de VRZHZ beter inzichtelijk te maken, wil de VRZHZ een beperkte set indicatoren gaan implementeren. Deze indicatoren zijn niet bedoeld om af te rekenen, maar dienen als basis om geleverde prestaties beter te duiden, zowel intern als voor het bestuur. Doelstelling daarvan is het samen met het bestuur kunnen bepalen van toekomstige koersen. Hierdoor zal ook meer aandacht komen voor het leren en ontwikkelen van de organisatie. Het gebruik van het A3-jaarplan waar in 2016 mee is gestart en waar in 2017 op wordt voortgebouwd ondersteunt dit proces.

Ook in het kader van de verdere ontwikkeling van Planning & Control en de daarbij horende producten is het inzicht in de geleverde prestatie van belang. Door het beter inzichtelijk maken

van de geleverde prestaties is de VRZHZ steeds beter in staat om te sturen op de te behalen doelen en over de realisatie hiervan te rapporteren.

Conform de Wet Veiligheidsregio's dient de VRZHZ periodiek te worden gevisiteerd. De eerste visitatie is gepland voor 2017. De uitkomsten van de visitatie worden gebruikt voor de verdere ontwikkeling van de organisatie en een beter inzicht geven in de geleverde prestaties.

Personeel en organisatie

De VRZHZ is een bijzondere organisatie met een bijzonder personeelsbestand. De VRZHZ bestaat uit 300 fte beroepspersoneel en ruim 750 vrijwilligers, die hun werkzaamheden verrichten vanaf 36 verschillende locaties en voorheen deel uit makend van 17 verschillende organisaties.

Aan de ene kant stimuleren we de eigenheid van de lokale korpsen, aan de andere kant willen we wel realiseren dat we iedereen op dezelfde wijze behandelen. Het in nauwe samenspraak met ons (vrijwillig) personeel harmoniseren van afspraken en kaders om regiobreed eenduidig te werken en om te gaan met onze mensen inclusief een kwaliteitsimpuls van de voorbereidende werkzaamheden (keuring, vakbekwaamheid) is dan ook speerpunt van 2017. De organisatieontwikkeling die in 2015 is ingezet en in 2016 heeft geresulteerd in een nieuwe organisatievorm wordt in 2017 voortgezet. Doel hierbij is de verschillende onderdelen van de VRZHZ verder te ontwikkelen en in te bedden tot één hechte organisatie, die gezamenlijk invulling geeft aan onze missie en visie, waarbij de medewerkers in de gelegenheid gesteld worden zich te ontwikkelen om bij te dragen aan deze doelstelling. Hiervoor is het programma 'Ik en onze VRZHZ' ontwikkeld. Daarbij worden de medewerkers in dit kader ook in de gelegenheid gesteld zich persoonlijk verder te ontwikkelen. Het programma 'Ik en onze VRZHZ' kent drie onderdelen:

- Ik en het doel.
- Ik en het team.
- Ik en mijn ontwikkeling.

Daarbij worden de medewerkers in dit kader ook in de gelegenheid gesteld zich persoonlijk verder te ontwikkelen.

Procesbeheersing

Afgelopen jaren is de rechtmatigheid op inkoop een belangrijk aandachtspunt geweest. Hierin zijn belangrijke stappen gezet. De ingezette lijn wordt in 2017 gecontinueerd. Belangrijke aandachtspunten hierbij zijn de periodieke uitvoering van de spendanalyse en het uitvoeren van de verbetermaatregelen uit het ontwikkelplan inkoop.

Verder is de VRZHZ in 2016 gestart met het in beeld brengen van de kritieke (bedrijfsvoerings)processen. Hierbij is de aandacht met name gericht op de mogelijke verbetering en beheersing en borging van deze processen. Dit traject wordt in 2017 afgerond en moet bijdragen aan het invoeren van informatiegestuurd werken.

Resultaten

- De VRZHZ is operationeel en financieel in control.
- MJP wordt uitgevoerd en gemonitord.
- Voorstel voor welke prestaties de VRZHZ in beeld wil brengen.
- 'Ik en onze VRZHZ': met nadruk op 'ik en het team' en 'ik en mijn ontwikkeling'.
- Visitatie VRZHZ afgerond.
- Ontwikkelplan inkoop uitgevoerd.

- Kritieke bedrijfsvoeringsprocessen zijn in beeld gebracht, geborgd en worden beheerst.

1.5 **Raming van baten en lasten**

In onderstaande tabel is de raming van baten en lasten weergegeven.

Productgroep <i>Bedragen x € 1.000</i>	Realisatie 2015			Raming 2016 na wijziging			Raming 2017		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Gerealiseerde saldo van baten en lasten	46.077	47.775	1.698	43.077	42.977	-100	48.754	48.164	-590
Mutaties reserves	1.861	1.566	-295	36	136	100	98	688	590
Gerealiseerde resultaat	47.938	49.341	1.403	43.113	43.113	0	48.852	48.852	0

1.6 **Post onvoorzien**

Conform de BBV is een post onvoorzien opgenomen. Deze post bedraagt € 10.000.

2 **Paragrafen**

2.1 **Weerstandsvermogen en risicobeheersing**

In deze paragraaf wordt inzicht gegeven in de stand van zaken met betrekking tot de financiële positie in relatie tot de weerstandscapaciteit en de risico's. Onder weerstandsvermogen en risicobeheersing wordt in algemene zin verstaan de mogelijkheid om tegenvallers op te vangen.

Weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit betreft de middelen en de mogelijkheden waarover de VR beschikt of kan beschikken om niet begrote kosten te dekken. De weerstandscapaciteit van de VR bedraagt € 388.740 en is in de onderstaande tabel nader toegelicht.

Beschikbare weerstandscapaciteit (in €)	2017
Algemene reserve per 1 januari	378.740
Onvoorzien	10.000
Totale weerstandscapaciteit	388.740

Risico's

Een risico is een kans op het optreden van een positieve dan wel negatieve gebeurtenis van materieel belang die niet is voorzien in de begroting. In de onderstaande tabel zijn de geactualiseerde risico's opgenomen. Voor de volledige beschrijving van de risico's wordt verwezen naar bijlage 1. Bij het te bepalen weerstandsvermogen wordt in geval van een incidenteel risico (I) uitgegaan van een termijn van één jaar en bij een structureel risico (S) uitgegaan van een termijn van vier jaar.

Nr.	Risico en I/S (incidenteel of structureel)	financiële gevolgen in €	Kans (%)	Risico- profiel	Weerstands- vermogen In €
1.	Langdurige calamiteit (I)	1.000.000	33%	20%	67.000
5.	Regionale Meldkamer(S)	50.000	50%	20%	20.000
8.	Programmafinanciering Externe Veiligheid (S)	60.000	25%	20%	12.000
10.	Aanspraak op garantstelling lening oefenterrein (I)	5.437.337	20%	20%	217.493
12.	Opkomsttijden (S)	4.000.000	5%	5%	40.000
15.	Operationele dekking (S)	PM	PM	PM	PM
23.	Vennootschapsbelasting	PM	PM	PM	PM
25.	Evenementenadvisering (S)	60.000	25%	20%	12.000
26.	Kosten opleiding in relatie met personeelsverloop	PM	PM	PM	PM
	Totaal benodigd weerstandsvermogen				368.493

De risico's van de VRZHZ worden indien mogelijk afgedekt door het treffen van maatregelen. Voorbeelden van maatregelen zijn het afsluiten van verzekeringen, het vormen van voorzieningen, het creëren van (bestemmings)reserves en het inrichten van de administratieve organisatie en interne controle.

Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Dit is de relatie tussen de weerstandscapaciteit en de risico's die zich kunnen manifesteren. In de vastgestelde nota weerstandsvermogen en risicomangement 2012-2015 is hiervoor de ratio weerstandsvermogen opgenomen. Deze is als volgt berekend:

$$\text{Ratio weerstandsvermogen} = \frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{Benodigde weerstandscapaciteit}} = \frac{\text{€ 389.000}}{\text{€ 368.000}} = 1,06$$

Aan deze ratio is de volgende waardering toegekend:

Waardering	Ratio	Betekenis
A	> 2,0	Uitstekend
B	1,4 - 2,0	Ruim voldoende
C	1,0 - 1,4	Voldoende
D	0,8 - 1,0	Matig
E	0,6 - 0,8	Onvoldoende
F	< 0,6	Ruim onvoldoende

De VRZHZ streeft naar een voldoende waardering waarvan sprake is bij een waardering hoger dan 1. Dit betekent dat de beschikbare weerstandscapaciteit is voldoende is ten opzichte van de gewenste beschikbare weerstandscapaciteit.

In onderstaande tabel is een aantal kengetallen opgenomen die inzichtelijk moeten maken over hoeveel (financiële) ruimte de VR beschikt om structurele en incidentele lasten te kunnen dekken of opvangen.

Kengetallen:	Verloop van de kengetallen		
	Realisatie 2015	Begroting 2016*	Begroting 2017
Netto schuldquote	3657%	NB	1778%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	3548%	NB	1225%
Solvabiliteitsrisico	8%	NB	5%
Structurele exploitatieruimte	130%	NB	-2%

* In de begroting 2015 zijn deze kengetallen niet opgenomen. De benodigde gegevens voor de berekening zijn derhalve niet beschikbaar

Netto schuldquote en netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

Hoe hoger de schuld hoe hoger de netto schuldquote. De netto schuldquote weerspiegelt de het niveau van de schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen en geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie.

Solvabiliteitsratio

Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de VR in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Hoe hoger de solvabiliteitsratio, hoe groter de weerbaarheid. De solvabiliteit als de verhouding tussen het eigen vermogen ten opzichte van het totale vermogen is lager geworden ten opzichte van 2015. De uitkomst van de solvabiliteitsratio betekent voor de VR dat een deel van de vaste activa is gefinancierd met vlottende passiva en derhalve de kortlopende schulden niet volledig in één keer betaald kunnen worden. Bij een hoger eigen vermogen kan de ratio worden verbeterd.

Structurele exploitatieruimte

Dit kengetal geeft aan hoe groot de structurele exploitatieruimte is, doordat wordt gekeken naar de structurele baten en lasten en deze worden vergeleken met de totale baten. Een positief percentage betekent dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten (waaronder de rente van de langlopende leningen) te dekken. In 2017 is het percentage negatief. Dit wordt grotendeels veroorzaakt door de structurele kosten in verband met het project Schoner werken. In 2017 worden deze lasten gedekt uit de onttrekking van de reserve Schoner werken. Vanaf 2018 zullen deze kosten naar verwachting gedekt worden uit de Bdur-uitkering danwel de gemeentelijke bijdragen. Ten tijde van het opstellen van de begroting bestaat hierover nog geen duidelijkheid.

2.2 Onderhoud kapitaalgoederen

Het onderhoud van voertuigen en brandweermaterieel voert de VRZHZ zelfstandig uit. Hiervoor heeft zij werkplaatsen ingericht. Een meerjarig investeringsplan wordt als onderdeel van de begroting vastgesteld (zie hoofdstuk 4).

De afdeling materieel en logistiek werkt vanuit twee richtinggevende beleidsdocumenten

1. Het meerjarig investeringsplan
2. De beleid- en beheernotitie 2013 – 2015

Meerjarig investeringsplan

Het meerjarig investeringsplan (IP plan) geeft vanuit de methode “technische afschrijving” inzicht in de te vervangen middelen (o.a. vaar- en voertuigen, persoonlijke beschermingsmiddelen). Het uitvoeringsprogramma wordt voor de betreffende jaarschijf, maar ook tussentijds bij onverwachte problemen ter besluitvorming voorgelegd aan het MT brandweer.

Het meerjarig IP plan geeft duidelijke kaders aan met betrekking tot de beschikbare budgetten voor de uitvoering van de jaarschijf. Echter prioritering, de vorm van aankopen, de beschikbare mankracht en de planning van de leverancier of inbouwfirmen maken dat het bijzonder lastig is om een verplichtingenplanning te maken. Het doorschuiven van een investering en de uiteindelijke kapitaallasten zijn niet wenselijk, maar in sommige gevallen onvermijdbaar. Het verkennen vooraf op realiteit is noodzakelijk.

In 2016 wordt het investeringsplan geactualiseerd.

Beleid- en beheernotitie

Vanuit het totale volume is er per product of middel een onderhoudsblad beschikbaar waarin specifiek is opgenomen wat de benodigde arbeidsuren en materialen zijn inclusief een correctieve toeslag om het benodigde onderhoud aan het middel uit te kunnen voeren.

In de beheerbegroting is een onderbouwing van de diverse kostenposten opgenomen (o.a. inkooponderdelen). Gedurende het jaar worden deze “uitgaven” gevolgd. Eventuele aanpassingen worden gerapporteerd in de financiële en bestuurlijke planning & control cyclus.

Gebouwen

Gebouwen zijn kapitaalintensief en hebben een grote invloed zowel op het feitelijk functioneren van de organisatie en de medewerkers. In de periode 2013-2015 is de huisvesting van de brandweer geregionaliseerd van gemeente naar Veiligheidsregio. Vanaf 2016 voert de Veiligheidsregio het beheer over alle brandweerkazernes in de regio naast het beheer over de kantoorlocaties. In 2016 wordt daarom een nadere invulling gegeven aan een Strategische huisvestingsvisie 2016-2020 waarin de ontwikkelingen op het gebied van de operationele bedrijfsvoering, de kantoororganisatie en digitalisering worden meegenomen. In april 2014 is door het Algemeen Bestuur de Nota Kwaliteitsniveau Brandweerkazernes (=Nota onderhoud Kapitaalgoederen, onderdeel Gebouwen 2014-2018) vastgesteld, met als beleidsuitgangspunt een functioneel, sober en doelmatig kwaliteitsniveau op basis van

conditieniveau 3 van de NEN 2767. In het Beheerplan Gebouwen 2016-2020 worden de beleidskaders nader uitgewerkt.

Beheer

Het beheer en onderhoud is planmatig georganiseerd en gericht op het behoud van het gewenste kwaliteitsniveau waarin de beoogde functie van gebruik ongestoord mogelijk wordt gemaakt. Het onderhoud van de gebouwen is uitgewerkt in een Meerjaren Onderhoudsplan (MJOP) dat periodiek wordt geactualiseerd. In 2016 zal dit worden aangevuld met de gegevens voor de in 2015 overgenomen locaties.

Vanaf 2016 zal voor de overgenomen kazernes een onderhoudsvoorziening worden gevormd op basis van de MJOP's.

De huisvestingsbehoefte voor de kantoororganisatie van de Veiligheidsregio is aan het veranderen, mede als gevolg van de reorganisatie die gestart is in 2015 en voltooid zal worden in 2016. In 2016 zullen verkenningen worden uitgevoerd naar mogelijkheden om de benodigde kantoorruimte te verminderen.

2.3 Financiering

In deze paragraaf wordt ingegaan op de treasurytaken, het risicobeheer (kasgeldlimiet en renterisiconorm) en de financieringspositie. In het treasurystatuut is de organisatie van de treasuryfunctie opgenomen. Hieronder vallen onder andere risicobeheersing en kas- en saldobehoor. Onderdeel van de treasurytaken is het sturen op financiële risico's en het beheren van de liquiditeitsbehoefte op korte en lange termijn.

Rentevisie

Op dit moment wordt optimaal gebruik gemaakt van de huidige lage rentestand. Ten tijde van het opstellen van de begroting bedraagt de 3-maands Euribor 0,227% negatief. In de praktijk betekent dit dat wordt gekozen voor kortlopende financiering tegen lage tarieven. De ontwikkelingen op de kapitaalmarkt worden in de gaten gehouden zodat op basis van de financieringsbehoefte zo optimaal mogelijk gebruik gemaakt wordt van de renteontwikkeling. Op basis van het investeringsplan zal bekeken worden in hoeverre deze met langlopende middelen worden gefinancierd zodat tegenover de vaste activa in beginsel langlopende schulden staan.

Kasgeldlimiet

Met de kasgeldlimiet in de wet Fido is een norm gesteld voor het maximum bedrag waarop de veiligheidsregio haar financiële bedrijfsvoering met kortlopende middelen (looptijd < 1 jaar) mag financieren. Deze norm bedraagt 8,2% van het begrotingstotaal aan lasten vóór bestemming, dus met uitzondering van stortingen in reserves. De kasgeldlimiet wordt in de Wet Fido bepaald op basis van een percentage van het totaal van de jaarbegroting bij aanvang van het jaar. Voor de VRZHZ bedraagt deze limiet voor 2017 8,2% van € 48.186.000 = € 3.951.000. De liquide middelen betreffen rekening-courant tegoeden en deposito's en komen voort uit de financiering van het lopende bedrijf en de bestemmingsreserves. De huidige financiële positie geeft geen aanleiding om voor 2017 maatregelen voor te stellen. De onderstaande bedragen zijn gebaseerd op de liquiditeitspositie van 2016 ten tijde van het opstellen van de begroting.

	Kwartaal 1 Bedrag x € 1.000	Kwartaal 2 Bedrag x € 1.000	Kwartaal 3 Bedrag x € 1.000	Kwartaal 4 Bedrag x € 1.000
(1) Gemiddelde netto vlottende schuld (+) /Gemiddeld overschot vlottende middelen (-)	-2.700	-2.700	-2.700	-2.700
2) Kasgeldlimiet	3.951	3.951	3.951	3.951
3a) Ruimte onder kasgeldlimiet (2-1)	1.251	1.251	1.251	1.251
4b) Overschrijding van de kasgeldlimiet (2-1)	0	0	0	0
Berekening kasgeldlimiet (2= 2a x 2b)				
Begrotingstotaal (2a)	0	0	0	0
Percentage regeling (2b)	8,2%	8,2%	8,2%	8,2%

EMU saldo

Het berekende EMU saldo bedraagt € 2.930.000 negatief.

Renterisiconorm

In de uitvoeringsregeling van de Wet Fido is de renterisiconorm bepaald op 20%.

In onderstaande tabel is het renterisico voor de jaren 2017 tot en met 2020 opgenomen. Voor 2017 wordt de renterisico getoetst aan de renterisiconorm.

	2017	2018	2019	2020
Renteherzieningen (1)	0	0	0	0
Aflossingen (2)	3.034	3.125	3.219	3.315
Renterisico (3=1+2)	3.034	3.125	3.219	3.315
Renterisiconorm komend jaar (4)	9.637			
Ruimte onder renterisiconorm (5a)= (4>3)	6.603			
Overschrijding renterisiconorm (5b)= (3>4)				
Renterisiconorm				
Berekening				
Begrotingstotaal komend jaar	0			
Percentage Regeling (4)	20,00%			
	0			

Uit bovenstaande tabel blijkt dat de VRZHZ in 2017 binnen de gestelde norm blijft.

Kredietrisico's

Als gevolg van het verplicht schatkistbankieren loopt de VRZHZ kredietrisico op verstrekte leningen enerzijds en het verstrekken van garanties anderzijds.

Het verwachte uitstaande bedrag aan Spinel Veiligheidscentrum B.V. (voorheen VRZHZ Investerings B.V.) bedraagt per 1 januari 2017 € 1.700.000. Dit is inclusief de van VRZHZ Participatie B.V. overgenomen lening ad € 1.080.000. Bovendien bestaat een rekening-courant overeenkomst waar Spinel Veiligheidscentrum B.V. een beroep op kan doen in geval van een tijdelijk liquiditeitstekort voor maximaal € 1.000.000. Ten tijde van het opstellen van de begroting bedraagt het saldo in rekening-courant € 100.000.

Door de overname van de exploitatie van het oefenterrein is het kredietrisico voor de VRZHZ toegenomen aangezien het volledige risico nu ligt bij Spinel Veiligheidscentrum B.V. Door het management van Spinel Veiligheidscentrum B.V. worden de liquiditeitspositie en de resultaten van dichtbij gemonitord en waar nodig bijgestuurd.

Naast de (direct) aan Spinel Veiligheidscentrum B.V. verstrekte leningen staat de VRZHZ garant voor een tweetal leningen bij de BNG. Per 1 januari 2017 bedraagt het openstaande bedrag van deze leningen circa € 2,25 miljoen waar de VRZHZ risico over loopt.

Organisatiefinanciering

Voor de overname van de kazernes zijn in 2015 4 nieuwe leningen aangetrokken voor een bedrag van € 19.378.000 waarvan 2 leningen bij de gemeente Giessenlanden en Hendrik-Ido-Ambacht. De leningen uit 2015 bij de BNG Bank hebben een rentepercentage van 1,81% en 1,93%. Hiermee komt het gemiddelde rentepercentage voor de overname van alle kazernes uit op 2,4%. In onderstaande tabellen het meerjarige verloop van de langlopende schulden.

Leningnr.	Instelling	Datum overeenkomst	oorspronkelijk bedrag	Rente %	Rente/aflossing datum	Saldo 31 december 2016	Aflossingen 2017	Rentelasten 2017	Saldo 31 december 2017
40.107.630	BNG	12-7-2012	500.000	2,99%	4x pj	387.686	30.233	11.067	357.453
40.107.631	BNG	12-7-2012	5.000.000	3,85%	4x pj	4.771.879	62.706	182.316	4.709.173
40.107.633	BNG	12-7-2012	10.000.000	2,68%	4x pj	6.559.103	977.288	160.560	5.581.815
40.108.850	BNG	10-1-2014	1.150.000	2,22%	4x pj	920.908	118.406	19.134	802.502
40.108.851	BNG	10-1-2014	550.000	3,25%	4x pj	507.461	22.325	16.071	485.136
40.108.852	BNG	10-1-2014	10.000.000	2,80%	4x pj	9.545.151	237.122	263.959	9.308.029
40.108.853	BNG	10-1-2014	10.000.000	2,81%	4x pj	9.545.854	236.790	265.481	9.309.064
40.108.854	BNG	10-1-2014	2.250.000	3,55%	4x pj	2.128.489	64.053	74.431	2.064.436
40.110.208	BNG	25-11-2015	3.500.000	1,81%	4x pj	3.388.227	113.810	60.343	3.274.417
40.110.209	BNG	25-11-2015	13.000.000	1,93%	4x pj	12.676.732	329.553	241.623	12.347.179
Giessenlanden		25-11-2015	1.418.000	2,40%	4x pj	1.392.788	25.822	33.131	1.366.966
Hendrik-Ido-Ambacht		25-11-2015	1.460.000	2,40%	4x pj	1.431.848	28.834	34.034	1.403.014
			58.828.000			53.256.126	2.246.942	1.362.150	51.009.184

Leningnr.	Instelling	Datum overeenkomst	oorspronkelijk bedrag	Rente %	Rente/aflossing datum	Saldo 31 december 2017	Aflossingen 2018	Rentelasten 2018	Saldo 31 december 2018
40.107.630	BNG	12-7-2012	500.000	2,99%	4x pj	357.453	31.147	10.147	326.306
40.107.631	BNG	12-7-2012	5.000.000	3,85%	4x pj	4.709.173	65.155	179.847	4.644.018
40.107.633	BNG	12-7-2012	10.000.000	2,68%	4x pj	5.581.815	1.003.743	133.957	4.578.072
40.108.850	BNG	10-1-2014	1.150.000	2,22%	4x pj	802.502	121.057	16.476	681.445
40.108.851	BNG	10-1-2014	550.000	3,25%	4x pj	485.136	23.059	15.332	462.077
40.108.852	BNG	10-1-2014	10.000.000	2,80%	4x pj	9.308.029	243.832	257.226	9.064.197
40.108.853	BNG	10-1-2014	10.000.000	2,81%	4x pj	9.309.064	243.515	258.749	9.065.549
40.108.854	BNG	10-1-2014	2.250.000	3,55%	4x pj	2.064.436	66.358	72.116	1.998.078
40.110.208	BNG	25-11-2015	3.500.000	1,81%	4x pj	3.274.417	115.884	58.265	3.158.533
40.110.209	BNG	25-11-2015	13.000.000	1,93%	4x pj	12.347.179	335.959	235.203	12.011.220
Giessenlanden Hendrik-Ido-Ambacht		25-11-2015	1.418.000	2,40%	4x pj	1.366.966	26.448	32.504	1.340.518
		25-11-2015	1.460.000	2,40%	4x pj	1.403.014	29.532	33.334	1.373.482
			58.828.000			51.009.184	2.305.689	1.303.156	48.703.495

Leningnr.	Instelling	Datum overeenkomst	oorspronkelijk bedrag	Rente %	Rente/aflossing datum	Saldo 31 december 2018	Aflossingen 2019	Rentelasten 2019	Saldo 31 december 2019
40.107.630	BNG	12-7-2012	500.000	2,99%	4x pj	326.306	32.089	9.199	294.217
40.107.631	BNG	12-7-2012	5.000.000	3,85%	4x pj	4.644.018	67.700	177.282	4.576.318
40.107.633	BNG	12-7-2012	10.000.000	2,68%	4x pj	4.578.072	1.030.915	106.633	3.547.157
40.108.850	BNG	10-1-2014	1.150.000	2,22%	4x pj	681.445	123.767	13.759	557.678
40.108.851	BNG	10-1-2014	550.000	3,25%	4x pj	462.077	23.818	14.568	438.259
40.108.852	BNG	10-1-2014	10.000.000	2,80%	4x pj	9.064.197	250.731	250.303	8.813.466
40.108.853	BNG	10-1-2014	10.000.000	2,81%	4x pj	9.065.549	250.430	251.825	8.815.119
40.108.854	BNG	10-1-2014	2.250.000	3,55%	4x pj	1.998.078	68.745	69.718	1.929.333
40.110.208	BNG	25-11-2015	3.500.000	1,81%	4x pj	3.158.533	117.995	56.149	3.040.538
40.110.209	BNG	25-11-2015	13.000.000	1,93%	4x pj	12.011.220	342.490	228.659	11.668.730
Giessenlanden Hendrik-Ido-Ambacht		25-11-2015	1.418.000	2,40%	4x pj	1.340.518	27.088	31.862	1.313.430
		25-11-2015	1.460.000	2,40%	4x pj	1.373.482	30.247	32.617	1.343.235
			58.828.000			48.703.495	2.366.015	1.242.575	46.337.480

.Leningnr.	Instelling	Datum overeenkomst	oorspronkelijk bedrag	Rente %	Rente/aflossing datum	Saldo 31 december 2019	Aflossingen 2020	Rente-lasten 2020	Saldo 31 december 2020
40.107.630	BNG	12-7-2012	500.000	2,99%	4x pj	294.217	33.059	8.223	261.158
40.107.631	BNG	12-7-2012	5.000.000	3,85%	4x pj	4.576.318	70.344	174.617	4.505.974
40.107.633	BNG	12-7-2012	10.000.000	2,68%	4x pj	3.547.157	1.058.823	78.570	2.488.334
40.108.850	BNG	10-1-2014	1.150.000	2,22%	4x pj	557.678	126.537	10.981	431.141
40.108.851	BNG	10-1-2014	550.000	3,25%	4x pj	438.259	24.601	13.779	413.658
40.108.852	BNG	10-1-2014	10.000.000	2,80%	4x pj	8.813.466	257.826	243.183	8.555.640
40.108.853	BNG	10-1-2014	10.000.000	2,81%	4x pj	8.815.119	257.541	244.705	8.557.578
40.108.854	BNG	10-1-2014	2.250.000	3,55%	4x pj	1.929.333	71.218	67.234	1.858.115
40.110.208	BNG	25-11-2015	3.500.000	1,81%	4x pj	3.040.538	120.146	53.995	2.920.392
40.110.209	BNG	25-11-2015	13.000.000	1,93%	4x pj	11.668.730	349.148	221.988	11.319.582
Giessenlanden		25-11-2015	1.418.000	2,40%	4x pj	1.313.430	27.744	31.205	1.285.686
Hendrik-Ido-Ambacht		25-11-2015	1.460.000	2,40%	4x pj	1.343.235	30.979	31.883	1.312.256
			58.828.000			46.337.480	2.427.966	1.180.362	43.909.514

2.4 Bedrijfsvoering

In 2015 zijn een missie en visie voor de organisatie vastgesteld. Deze missie en visie hebben geleid tot een reorganisatie in 2016 en liggen ten grondslag aan het beleidsplan 2017-2020. De reorganisatie heeft geleid tot een hoofdstructuur met drie afdelingen (brandweer, VRC en bedrijfsvoering) en heeft als speerpunten meer samenwerking en het beleggen van verantwoordelijkheden zo laag mogelijk.

Generieke "motor" in het proces van verbetering en ontwikkeling is het proces "Ik en onze VRZHZ", dat VR breed is opgezet. Hierin wordt vanuit een drieluik "missie en visie VR – de bijdrage van mijn team daarin – mijn bijdrage daarin en wat heb ik daarvoor nodig" gewerkt. Het proces helpt om zowel de structuur (taken en ontwikkeling) als de cultuur (welk gedrag willen we daarbij laten zien) te bespreken. Het is faciliterend en ondersteunend aan ontwikkeltrajecten zoals die bijvoorbeeld voor financiën en inkoop worden ingevuld. Waar mogelijk worden koppelingen gelegd met (landelijke) ontwikkelingen zoals strategische personeelsplanning en modern werkgeverschap.

Op basis van diverse verkennende onderzoeken rondom wens en nut van flexibel werken, de samenhang met huisvesting en ondersteunende systemen die daarvoor benodigd zijn (informatiegericht werken), zal in 2017 invulling worden gegeven aan keuzes hierover, die verwachting eind 2016 worden gemaakt.

In financieel opzicht is het in 2015 bestuurlijk vastgestelde meerjarenperspectief het leidend kader. De VRZHZ blijft zich inspanssen voor verdere doorontwikkeling en het zoeken naar efficiency, waarbij het realiseren van dat waar we voor staan, wat de maatschappij van ons verwacht en wat in het beleidsplan is verwoord de toetssteen moet zijn en blijven.

Ten aanzien van de bedrijfsvoering en bedrijfsvoeringskosten, worden de volgende kentallen genoemd:

Kental		grootte
Personeelsleden in dienst	Medewerkers	323
	Vrijwilligers	770
Personeel van derden	Kosten	€ 376.000
Huisvesting (box 4)	Kosten	€ 4.477.800
Automatisering	kosten	€ 1.220.000

2.5 Verbonden partijen

De VRZHZ heeft één verbonden partij, Spinel Veiligheidscentrum. Hieronder achtereenvolgend een aantal financiële kentallen en een toelichting op de betrokkenheid van de VRZHZ bij de verbonden partij.

Naam en vestigingsplaats	Belang		Eigen vermogen		Vreemd vermogen		Resultaat boekjaar
	01-01	31-12	01-01	31-12	01-01	31-12	
Spinel Veiligheidscentrum B.V.	100%	100%	663*	685*	4.325*	4.062*	22

* De cijfers zijn ontleend aan de jaarrekening 2014 aangezien de jaarrekening van 2015 bij het opstellen van de begroting de VR nog niet beschikbaar is

Verbonden partij	Spinel Veiligheidscentrum B.V. (voorheen ZHZ Investerings B.V.)
Aard activiteiten en financiering	De vennootschap is eigenaar en exploitant van het opleidings- en oefenterrein voor brandweer en hulpdiensten, gelegen aan Spinel 100 te Dordrecht. De vennootschap heeft een eigen begroting, jaarrekening en financiële administratie cf. Titel 9 BW2. Huisbankier is BNG Bank. De VRZHZ staat, als enig aandeelhouder, garant voor de financiering bij de BNG Bank. De VRZHZ betaalt bijdrage voor het opleiden, trainen en oefenen van repressief personeel (inkomsten van de vennootschap). De verkoopt zelf 'traingins-arrangementen' en trainingen aan publieke en private partijen, teneinde inkomsten van derden te genereren.
Openbaar belang dat wordt behartigd	Opleiding, training en oefening van repressief personeel (voornamelijk brandweer) in de regio ZHZ. Een eigen oefenterrein in de regio is van belang om vrijwilliger en beroepskrachten in dichte nabijheid van woonplaats/kazerne te kunnen trainen en oefenen.
Bestuurlijke betrokkenheid	<ol style="list-style-type: none"> VRZHZ is 100% aandeelhouder Leden van het algemeen bestuur hebben zitting in Aandeelhoudersvergadering namens de aandeelhouder (VRZHZ) Drie leden van dagelijks bestuur vormen de toezichthouder van de vennootschap (Raad van Commissarissen) Algemeen directeur VRZHZ is directeur-bestuurder van de vennootschap
Relevante ontwikkelingen/risico's	<ol style="list-style-type: none"> De liquiditeitspositie van de vennootschap is niet goed. De VRZHZ staat (sinds 2005) garant voor de totale lening bij de BNG Bank. De vennootschap heeft in overleg met de RvC en de VRZHZ herstelmaatregelen genomen. De liquiditeit zal op langere termijn aantrekken. Met de onderliggende businesscase is er geen direct risico op een claim van de BNG Bank op de borg. Per 31/12/2015 is de samenwerkingsovereenkomst (PPS) verlopen t.b.v. de exploitatie over de periode 2005-2015. Een andere B.V. van de VRZHZ was hierin commandite. Voor de beëindiging van de samenwerking is een overeenkomst gesloten. Dit heeft geleid tot de betaling van een transitievergoeding van €1,2 mln. Voor betaling van deze vergoeding heeft de B.V. vreemd vermogen aangetrokken bij de VRZHZ. Deze verplichting is overgenomen in de businesscase van Spinel Veiligheidscentrum B.V..

3 Financiële begroting

3.1 Overzicht van baten en lasten

De gecombineerde programmabegroting 2017 voor de VRZHZ bestaat uit het programma Veiligheidsregio.

Productgroep <i>Bedragen x € 1.000</i>	Realisatie 2015			Raming 2016 na wijziging			Raming 2017		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Gerealiseerde saldo van baten en lasten	46.077	47.775	1.698	43.077	42.977	-100	48.754	48.164	-590
Mutaties reserves	1.861	1.566	-295	36	136	100	98	688	590
Gerealiseerde resultaat	47.938	49.341	1.403	43.113	43.113	0	48.852	48.852	0

In onderstaand overzicht is het programma Veiligheidsregio nader uitgesplitst naar de onderscheiden productgroepen binnen de VRZHZ en naar economische categorie

Productgroep <i>Bedragen x € 1.000</i>	Realisatie 2015			Raming 2016 na wijziging			Raming 2017		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Directie Veiligheidsregio	2.986	807	2.179	1.598	638	960	1.674	630	1.044
Risico- en crisisbeheersing	1.416	69	1.347	1.468	23	1.445	1.488	21	1.467
Bedrijfsvoering	7.311	4.202	3.109	6.365	4.054	2.311	7.657	6.236	1.421
Gemeenten	408	238	170	358	222	136	608	257	351
Brandweer	29.635	28.875	760	31.170	27.203	3.967	31.202	28.186	3.016
GHOR	1.038	161	877	1.244	261	983	1.264	265	999
Algemene Middelen	2.015	12.934	-10.919	-98	10.712	-10.810	4.010	13.257	-9.247
GMC	996	0	996	1.008	0	1.008	949	0	949
Projecten	2.132	2.054	78	0	0	0	0	0	0
Gerealiseerde resultaat	47.937	49.340	-1.403	43.113	43.113	0	48.852	48.852	0

<i>Bedragen x € 1.000</i>	Realisatie 2015	Raming 2016 (na wijziging)	Raming 2017
<u>LASTEN</u>			
Personeelslasten	23.198	23.193	24.173
Rentelasten	1.152	31	1.362
Personeel van derden	1.872	371	377
Energie	685	721	890
Betaalde belastingen	133	128	186
Goederen en diensten	14.198	12.984	14.679
Toevoeging aan voorzieningen	92	92	807
Kapitaallasten (afschrijving/rente)	4.682	5.557	6.280
Overige verrekeningen van kostenplaatsen	65	-	-
Subtotaal Lasten	46.077	43.077	48.754
<u>BATEN</u>			
Rentebaten	1.607	31	0
Toegerekende rente	-	-	1.877
Personeel van derden	679	263	266
Goederen en diensten	4.747	2.900	1.523
Inkomensoverdrachten overheid (Rijk) / BDUR	7.101	5.499	5.510
Inkomensoverdrachten overheid (niet Rijk) / gemeentelijke bijdragen	33.641	34.269	38.988
Subtotaal baten	47.775	42.962	48.164
GEREALISEERDE SALDO VAN BATEN EN LASTEN	1.698	-115	-590
Toevoegingen aan reserves	1.861	36	98
Onttrekkingen aan reserves	1.566	151	688
GEREALISEERDE RESULTAAT	1.403	-	-

Hieronder worden de belangrijkste verschillen toegelicht:

Lasten

Nog in te vullen

Deze post valt weg als de begrotingswijziging in het kader van het MJP wordt vastgesteld en verwerkt.

Personeelslasten

De personeelslasten in 2017 zijn hoger dan in 2015 doordat enerzijds (in het kader van het meerjarenperspectief) een aantal vacatures in 2015 niet is ingevuld maar wel begroot en doordat de lonen zijn geïndexeerd.

Personeel van derden

Door het relatief grote aantal vacatures in heeft er in 2015 veel inhuur plaatsgevonden. De eventuele inhuur van derden in 2017 moet worden gedekt vanuit de beschikbare vacatureruimte.

Energie

Doordat de VRZHZ in 2015 een aantal kazernes in beheer en eigendom heeft verworven en voor al het vastgoed het beheer gaat uitvoeren, zijn de energiekosten hoger.

Rentelasten

In 2017 zijn evenals in 2015 de werkelijke rentelasten opgenomen onder de baten. In 2016 waren deze gesaldeerd in de begroting opgenomen.

Vorzieningen

Voor het onderhoud van het verworven vastgoed zijn in 2016 voorzieningen gevormd. Aan deze voorzieningen wordt jaarlijks een bedrag toegevoegd.

Kapitaallasten

Door het verkrijgen van de kazernes eind 2015, zijn de kapitaallasten hoger.

Baten

Goederen en diensten

Projecten worden niet begroot; dit is in lijn met voorgaande jaren. Deze zijn in beginsel kostenneutraal.

Inkomstenoverdrachten rijk / BDUR

De geraamde baten zijn conform de laatst vastgestelde circulair van december 2015.

Gemeentelijk bijdragen

Hiervoor wordt verwezen naar het overzicht in de volgende paragraaf 3.2 "Overzicht van dekkingsmiddelen". In dit overzicht is de bezuiniging huisvesting (€ 568.000), die ten onrechte is terug gegeven aan gemeenten, gecorrigeerd. Dit is zichtbaar aan de batenkant maar ook aan de lasten omdat de begroting moet sluiten. Aan de lastenkant zit dit in de algemene middelen omdat de monitoring en verrekening van het meerjarenperspectief via de algemene middelen loopt.

3.2 Overzicht van dekkingsmiddelen

In onderstaande tabel is de gemeentelijke bijdrage aangevuld met de bijdrage voor het maatwerk en de kosten voor huisvesting opgenomen. In deze tabel is ook het effect van de correctie als gevolg van de bezuinigingen op de Huisvestingslasten in het MJP per gemeente toegevoegd.

Gemeente	Gemeentelijke bijdrage	Correctie bezuiniging box 4	Gemeentelijke bijdrage na correctie	Box 3 Plustaak (maatwerk)	Box 4 Huisvesting	Totale gemeentelijke bijdrage
Alblasserdam	1.104.412	34.217	1.138.629	0	231.407	1.370.036
Dordrecht	8.850.478	190.646	9.041.124	1.525.192	1.674.645	12.240.961
Hendrik-Ido-Ambacht	1.425.649	21.500	1.447.149	11.677	119.753	1.578.579
Papendrecht	1.466.188	-	1.466.188	0	219.961	1.686.149
Sliedrecht	1.269.769	-7.334	1.262.435	3.265	130.425	1.396.125
Zwijndrecht	2.655.464	68.425	2.723.889	23.352	315.077	3.062.318
Drechtsteden	16.771.958	307.454	17.079.412	1.563.486	2.481.595	21.334.166
Giessenlanden	1.100.972	22.470	1.123.442	0	130.519	1.253.961
Gorinchem	2.101.448	60.009	2.161.457	144.392	468.890	2.774.739
Hardinxveld-Giessendam	1.452.992	3.422	1.456.414	0	86.998	1.543.412
Leerdam	1.535.286	20.611	1.555.897	1.529	237.489	1.794.915
Molenwaard	2.047.293	39.587	2.086.880	0	258.996	2.345.876
Zederik	1.149.062	16.687	1.165.749	0	134.361	1.300.110
Alblasserwaard & Vijfheerenlanden	9.387.054	162.786	9.549.840	145.921	1.317.253	11.013.014
Binnenmaas	2.337.473	31.253	2.368.726	16.547	180.401	2.565.674
Cromstrijen	804.316	8.010	812.326	11.750	62.829	886.905
Korendijk	1.122.180	31.394	1.153.574	19.331	152.627	1.325.532
Oud-Beijerland	1.224.768	27.103	1.251.871	6.226	236.385	1.494.482
Strijen	531.105	-	531.105	0	46.701	577.806
Hoeksche Waard	6.019.842	97.760	6.117.602	53.854	678.943	6.850.399
TOTAAL	32.178.855	568.000	32.746.855	1.763.261	4.477.791	38.987.907

3.3 Incidentele baten en lasten

In onderstaande tabel zijn de incidentele baten en lasten weergegeven.

	Realisatie 2015			Raming 2016 na wijziging			Raming 2017		
	lasten	baten	Saldo	lasten	baten	Saldo	lasten	baten	Saldo
Directie VR	323	-	-323	-	-	-	-	-	-
RCB	-	-	-	-	-	-	-	-	-
BV	22	-	-22	-	-	-	-	-	-
Gemeenten	11	11	-	20	-	-16	-	-	-
BRW	1.482	1.125	-357	-	-	-	-	-	-
GHOR	-	-	-	12	-	-12	12	-	-12
Algemene Middelen	-	-	-	-	-	-	-	-	-
GMC	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Projecten	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Reserveringen	1.127	750	-377	20	357	337	22	337	315
Totaal	2.965	1.886	-1.079	52	357	305	34	337	303

Toelichting

Er is bij het vaststellen van de jaarrekening 2015 een bestemmingsreserve 'schoner werken' gevormd. Uit deze bestemmingsreserve kunnen voor 2016 en 2017 de lasten (€ 325.000 per jaar) worden gedekt voor het invoeren van het schoner werken bij de brandweer. Bij het vormen van de bestemmingsreserve is er van uit gegaan dat er per 2018 een structurele

oplossing is gevonden voor het dekking van de lasten voor 'schoner werken'. Deze structurele oplossing kan bestaan uit een bijdrage vanuit het rijk (verhoging van de BDUR) of dekking vanuit de gemeenten (verhoging van de gemeentelijke bijdrage). In de begroting vanaf 2018 zijn de baten en lasten voor schoner werken niet opgenomen. Bij BURAP-I in 2016 is meer inzicht in de baten en lasten op lange termijn en zal het bestuur hierover worden geïnformeerd

Conform het bestuursbesluit van 9 april 2015 wordt in 2016 een evaluatie bevolkingszorg uitgevoerd. De baten (€ 20.000) hiervoor worden onttrokken aan de algemene reserve. Bij de resultaatbestemming over 2014 en 2015 is met deze onttrekking rekening gehouden en is voorgesteld hiervoor een bedrag van in totaal € 20.000 aan de algemene reserve toe te voegen.

Conform het bestuursbesluit van 18 februari 2016 worden de lasten (€ 11.800 per jaar voor 2016 en 2017) die voortvloeien uit het convenant met het rode kruis gedekt door een onttrekking uit de algemene reserve. Bij de bestemming van het resultaat van 2015 is hiermee rekening gehouden en is voorgesteld hiervoor een bedrag van in totaal € 23.600 aan de algemene reserve toe te voegen.

De lasten van € 22.000 hebben betrekking op incidentele mutaties en de rente op de algemene reserve.

3.4 Meerjarenraming 2017-2020

In onderstaande tabellen is de meerjarenraming voor het programma veiligheidsregio opgenomen, aangevuld met de meerjarenraming voor de verschillende productgroepen en per kostencategorie.

Productgroep	Raming 2017			Raming 2018			Raming 2019			Raming 2020		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Gerealiseerde saldo van baten en lasten	48.754	48.164	-590	48.144	48.102	-42	48.080	48.038	-42	48.015	47.974	-41
Mutaties reserves	98	688	590	94	136	42	91	133	42	88	129	41
Gerealiseerde resultaat	48.852	48.852	0	48.238	48.238	0	48.171	48.171	0	48.103	48.103	0

Productgroep	Raming 2017			Raming 2018			Raming 2019			Raming 2020		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Dir. VR	1.674	630	1.044	1.661	630	1.031	1.661	630	1.031	1.661	630	1.031
Risico & Crisisb.	1.488	21	1.467	1.486	21	1.465	1.485	21	1.464	1.485	21	1.464
Bedrijfsvoering	7.657	6.236	1.421	6.535	6.236	299	6.508	6.236	272	6.508	6.236	272
Gemeenten	608	257	351	597	257	340	596	257	339	595	256	339
Brandweer	31.202	28.186	3.016	30.822	27.647	3.175	30.642	27.644	2.998	30.310	27.640	2.670
GHOR	1.264	265	999	1.246	265	981	1.247	265	982	1.247	265	982
Algemene Middelen	4.010	13.257	-9.247	4.942	13.182	-8.240	5.083	13.118	-8.035	5.346	13.053	-7.707
GMC	949	0	949	949	0	949	949	0	949	949	0	949
Projecten			0			0			0			0
Gerealiseerde resultaat	48.852	48.852	0	48.238	48.238	0	48.171	48.171	0	48.101	48.101	0

3.5 Uiteenzetting financiële positie

In deze paragraaf wordt de financiële positie van de VRZHZ beschreven. Dit wordt integraal gedaan voor zowel de begroting 2017 als in het kader van de meerjarenraming.

Financiële gevolgen van het nieuwe beleid

Conform het O&F rapport is bij alle organisatieonderdelen structureel capaciteit aanwezig voor de implementatie van het nieuwe beleid. Binnen deze bestaande capaciteit zal het nieuwe beleid worden geïmplementeerd.

Jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume

Voor jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume is geen voorziening opgenomen. Het gaat hierbij om bijvoorbeeld opgebouwde rechten vakantiegeld, opgenomen vakantiedagen, wachtgelden, en IZA-premies van oud-werknemers. Deze jaarlijks terugkerende aan arbeidskosten gerelateerde verplichtingen zijn opgenomen in de exploitatie van de begroting en meerjarenbegroting.

Investerings

De VRZHZ heeft een meerjarig investeringsplan en heeft betrekking op de VRZHZ na regionalisering van de brandweer en daarmee ook de activa die in het kader van de regionalisering van de brandweer en het vastgoed zijn overgenomen door de VRZHZ van de gemeentes. Dat betekent dat de hiermee gemoeide kapitaallasten gedekt worden uit de bestaande en overgekomen budget.

In hoofdstuk 4 is het investeringsplan opgenomen.

Financiering

In onderstaande tabel is op hoofdlijnen de financiering van de VRZHZ weergegeven. Voor meer gedetailleerde informatie wordt verwezen naar 2.3 financiering.

Omschrijving	01-01-2017	Toevoegingen	Aflossingen/afschrijvingen	31-12-2017	Aflossingsverplichting 2018	Rentelast 2017
Onderhandse leningen van						
Binnenlandse Banken en overige financiële instellingen	50.431.490	-	2.192.286	48.239.204	2.249.709	1.294.985
Gemeenten	-	2.824.636	54.656	2.769.980	55.980	67.165
Totalen	50.431.490	2.824.636	2.246.942	51.009.184	2.305.689	1.362.150

3.5.1 Verloop van reserves

Hierna is een overzicht opgenomen van de reserves die per 1 januari 2017 aanwezig zijn bij de VRZHZ (hierbij is al rekening gehouden met de resultaatbestemming van 2015). Vervolgens wordt hiervan het verwachte verloop in 2017-2020 gegeven. Onderaan het overzicht volgt een korte toelichting per reserve.

Omschrijving	1-1-2017	Rente	Overige toevoeging	Onttrekking	31-12-2017
<i>Algemene reserves</i>	-				
Algemene reserve Veiligheidsregio	379.165	11.375		-11.800	378.740
Totaal algemene reserves	379.165	11.375	-	-11.800	378.740
<i>Bestemmingsreserves</i>					
Egalisatiereserve groot onderhoud blusboot	170.337		11.000		181.337
Dekking kapitaallasten	837.549	25.127		-151.101	711.575
Reserve egalisatie kosten opleiden	160.981		50.000	-200.000	10.981
Reserve egalisatie kapitaallasten	1.661.039				1.661.039
Schoner werken	325.000			-325.000	-
Inzet Organisatie Ontwikkeling*	757.552				757.552
Totaal bestemmingsreserves	3.912.458	25.127	61.000	-676.101	2.779.310
<i>Resultaat voor bestemming</i>	-				
Totaal generaal	4.291.623	36.502	61.000	-687.901	3.158.050

*De VRZHZ heeft het bestuur gevraagd met BURAP I 2016 met voorstellen te komen hoe verder met het restant om te gaan in relatie tot heroriëntatie op in gang gezette projecten, nieuwe ontwikkelingen zoals omgevingswet en het waar mogelijk vrijvallen van de reserve.

Omschrijving	1-1-2018	Rente	Overige toevoeging	Onttrekking	31-12-2018
<i>Algemene reserves</i>					
Algemene reserve Veiligheidsregio	378.740	11.362			390.102
<i>Totaal algemene reserves</i>	<i>378.740</i>	<i>11.362</i>	-	-	<i>390.102</i>
<i>Bestemmingsreserves</i>					
Egalisatiereserve groot onderhoud blusboot	181.337		11.000		192.337
Dekking kapitaallasten	711.575	21.348		-136.322	596.601
Reserve egalisatie kosten opleiden	10.981		50.000		60.981
Reserve egalisatie kapitaallasten	1.661.039				1.661.039
Schoner werken	-				-
Inzet Organisatie Ontwikkeling	757.552				757.552
<i>Totaal bestemmingsreserves</i>	<i>2.779.310</i>	<i>21.348</i>	<i>61.000</i>	<i>-136.322</i>	<i>2.049.235</i>
<i>Resultaat voor bestemming</i>					
Totaal generaal	3.158.050	32.710	61.000	-136.322	2.439.337

Omschrijving	1-1-2019	Rente	Overige toevoeging	Onttrekking	31-12-2019
<i>Algemene reserves</i>					
Algemene reserve Veiligheidsregio	390.102	11.703			401.805
<i>Totaal algemene reserves</i>	<i>390.102</i>	<i>11.703</i>	-	-	<i>401.805</i>
<i>Bestemmingsreserves</i>					
Egalisatiereserve groot onderhoud blusboot	192.337		11.000		203.337
Dekking kapitaallasten	596.601	17.899		-132.873	481.627
Reserve egalisatie kosten opleiden	60.981		50.000		110.981
Reserve egalisatie kapitaallasten	1.661.039				1.661.039
Schoner werken	-				-
Inzet Organisatie Ontwikkeling	757.552				757.552
<i>Totaal bestemmingsreserves</i>	<i>2.049.235</i>	<i>17.899</i>	<i>61.000</i>	<i>-132.873</i>	<i>1.858.939</i>
<i>Resultaat voor bestemming</i>					
Totaal generaal	2.439.337	29.602	61.000	-132.873	2.260.744

Omschrijving	1-1-2020	Rente	Overige toevoeging	Onttrekking	31-12-2020
<i>Algemene reserves</i>					
Algemene reserve Veiligheidsregio	401.805	12.058			413.863
<i>Totaal algemene reserves</i>	<i>401.805</i>	<i>12.058</i>	-	-	<i>413.863</i>
<i>Bestemmingsreserves</i>					
Egalisatiereserve groot onderhoud blusboot	203.337		11.000		214.337
Dekking kapitaallasten	481.627	14.450		-129.422	366.655
Reserve egalisatie kosten opleiden	110.981		50.000		160.981
Reserve egalisatie kapitaallasten	1.661.039				1.661.039
Schoner werken	-				-
Inzet Organisatie Ontwikkeling	757.552				757.552
<i>Totaal bestemmingsreserves</i>	<i>1.858.939</i>	<i>14.450</i>	<i>61.000</i>	<i>-129.422</i>	<i>1.672.094</i>
<i>Resultaat voor bestemming</i>					
Totaal generaal	2.260.744	26.508	61.000	-129.422	2.085.957

Algemene reserve

Deze algemene reserve is bestemd voor de egalisatie van incidentele, niet voorziene, tegenvallers binnen de VRZHZ en voor het opvangen van risico's.

Bestemmingsreserves

Egalisatiereserve groot onderhoud blusboot

De egalisatiereserve groot onderhoud blusboot is een reserve, bestemd voor kosten voor het onderhoud van de blusboot; de onderhoudskosten kunnen per jaar namelijk sterk variëren.

Reserve dekking kapitaallasten

Op grond van de het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) is deze reserve in 2004 in het leven geroepen. Investerings die geheel of gedeeltelijk worden gefinancierd met reserves worden bruto geactiveerd. Het bedrag dat wordt gefinancierd uit een algemene reserve of een subsidie wordt in deze specifieke bestemmingsreserve geboekt. Jaarlijks wordt een bedrag aan afschrijving en rentelasten aan deze reserve onttrokken. Als het ware wordt de reserve over de gehele afschrijvingsduur van de investering verdeeld. Het rentepercentage bespaarde rente is gelijk aan het rentepercentage over de investering. Zo wordt voorkomen dat er budgettaire afwijkingen ontstaan.

Reserve egalisatie kosten opleiden

Voor alle repressieve functies binnen de brandweer is oefenen noodzakelijk. Landelijk zijn er richtlijnen meegegeven over de normering per functie en welke onderdelen beoefend en getraind dienen te worden. Voor de officieren wordt daarom vierjaarlijks een trainingsweek onder realistische omstandigheden georganiseerd. Dit vindt plaats op een oefencentrum dat geschikt is voor het behalen van de beoogde oefendoelen bij complexe inzetten en grootschalig optreden. De piekkosten voor deze periodieke oefeningen voor een bedrag van € 200.000 worden uit de reserve gedekt. Jaarlijks vindt een gelijke dotatie van € 50.000 plaats aan deze reserve vanuit de bestaande budgetten.

Egalisatiereserve kapitaalslasten

Uit deze reserve wordt het verschil tussen de werkelijke kapitaallasten en de begrote kapitaallasten gedekt. De begrote kapitaallasten zijn berekend op basis van de systematiek van de gemiddelde kapitaallasten.

Bestemmingsreserve schoner werken

Door de VRZHZ is een eerste inschatting gemaakt van de financiële consequenties van het invoeren van schoner werken. Uit deze eerste inschatting blijkt dat hiervoor circa € 325.000 op jaarbasis nodig.

Omdat er binnen de begroting geen structurele dekking voor is, is een bestemmingsreserve gevormd waaruit de kosten voor de eerste twee jaar kunnen worden gedekt (€ 650.000).

Nadat er een structurele financiële oplossing is, kan de (dan eventueel resterende) bestemmingsreserve vrij vallen. Elk jaar opnieuw zullen wij de feitelijke situatie (kosten in relatie tot mogelijke financiering door het rijk) opnieuw beoordelen.

Inzet organisatieontwikkeling

Via de resultaatbestemming 2013 heeft het bestuur ingestemd met de vorming van de Reserve Inzet Organisatieontwikkeling met als doel investeringen te plegen in het kader van organisatieontwikkeling in de jaren 2014 en 2015. Niet het hele budget is daarvoor besteed. De VRZHZ heeft het bestuur gevraagd met BURAP I 2016 met voorstellen te komen hoe verder met het restant om te gaan in relatie tot heroriëntatie op in gang gezette projecten, nieuwe ontwikkelingen zoals omgevingswet en het waar mogelijk vrijvallen van de reserve.

.

3.5.2 Verloop van voorzieningen

Hierna is een overzicht opgenomen van de voorzieningen die per 1 januari 2017 aanwezig zijn bij de VRZHZ. Vervolgens wordt hiervan het verwachte verloop in 2017-2020 gegeven.

Onderaan het overzicht volgt een korte toelichting per voorziening.

Naam:	Voorziening onderhoud VR gebouw			
Einddatum:	geen einddatum			
Doel en omschrijving en reserve/voorziening	Onderhoud VR gebouw conform Meerjarenonderhoudsplan 2014-2054. Als gevolg van het AB-besluit 2015/1804/G is het MJOP vanaf 2016 aangepast. De jaarlijkse onttrekkingen zijn gebaseerd op het nieuwe MJOP.			
	2017	2018	2019	2020
Saldo 1/1	140.229	168.207	197.979	189.616
Toevoegingen	42.520	42.520	4.250	42.520
<i>Totaal toevoegingen</i>	<i>42.520</i>	<i>42.520</i>	<i>4.250</i>	<i>42.520</i>
Onttrekkingen				
Onderhoudskosten conform MJOP	14.542	12.748	12.613	17.365
<i>Totaal onttrekkingen</i>	<i>14.542</i>	<i>12.748</i>	<i>12.613</i>	<i>17.365</i>
Saldo 31-12	168.207	197.979	189.616	214.771

Naam:	Onderhoud SB/Voertuigen			
Einddatum:	31-12-2020			
Doel en omschrijving en reserve/voorziening	Onderhoud voor twee schuimblusvoertuigen die gefinancierd zijn uit het project Spoorzone.			
	2017	2018	2019	2020
Saldo 1/1	232.282	257.615	234.048	267.381
Toevoegingen	42.333	42.333	42.333	42.333
<i>Totaal toevoegingen</i>	<i>42.333</i>	<i>42.333</i>	<i>42.333</i>	<i>42.333</i>
Onttrekking	17.000	65.900	9.000	21.500
<i>Totaal onttrekkingen</i>	<i>17.000</i>	<i>65.900</i>	<i>9.000</i>	<i>21.500</i>
Saldo 31-12	257.615	234.048	267.381	288.214

Naam:	Voorziening onderhoud gebouwen			
Doel en omschrijving en reserve/voorziening	Onderhoud gebouwen (excl VR gebouw) conform meerjarenonderhoudsplan 2016-2054. De kazernes zijn per 1 januari 2016 overgedragen naar de VR (2015/4023). Als gevolg van het AB-besluit 2015/4024 is het MJOP vanaf 2016 aangepast. De jaarlijkse onttrekkingen zijn gebaseerd op het nieuwe MJOP.			
	2017	2018	2019	2020
Saldo 1/1	144.930	171.118	381.989	564.509
Toevoegingen	722.299	722.299	722.299	722.299
<i>Totaal toevoegingen</i>	<i>722.299</i>	<i>722.299</i>	<i>722.299</i>	<i>722.299</i>
Onttrekkingen				
Onderhoudskosten conform MJOP	696.111	511.428	539.779	1.025.946
<i>Totaal onttrekkingen</i>	<i>696.111</i>	<i>511.428</i>	<i>539.779</i>	<i>1.025.946</i>
Saldo 31-12	171.118	381.989	564.509	260.862

4 Jaarschijven 2017-2020 investeringsplan

Hieronder zijn voor de verschillende onderdelen van de VRZHZ de jaarschijven 2017-2020 van het meerjarig investeringsplan weergegeven.

Investeringsplan Directie

Omschrijving	2017	2018	2019	2020
1. Dienstvoertuig				50.000
Totaal				50.000

Investeringsplan Risico- en Crisisbeheersing

Omschrijving	2017	2018	2019	2020
1. Hulpmiddelen RCC		44.000		
2. Alarmeringscomputer communicator			25.000	
3. Piketvoertuig IM/ROT				
Totaal	0	44.000	25.000	0

Investeringsplan Bedrijfsvoering

Omschrijving	2017	2018	2019	2020
1. Vervanging Exact	450.000			
2. Project implementatie & datamigratie	1.400.000			
3. Camerasysteem ROT VR-gebouw	55.000			
4. LCD schermen BRW VR-gebouw	55.000			
Totaal	1.960.000	0	0	0

Investeringsplan GHOR

Omschrijving	2017	2018	2019	2020
1 C2000 apparatuur		55.660		
Totaal	0	55.660	0	0

Investeringsplan Brandweer

Omschrijving	2017	2018	2019	2020
testapparatuur				
C2000 apparatuur	12.100			
mobiele dataterminal	181.500			
dienstauto	127.100	66.600	102.850	151.250
uitrukkleding		340.000	36.300	
overige grote voertuigen				
overige bepakking				
hydraulisch gereedschap			108.900	89.540
mobilofoon				
portofoon				
midlife update tankautospuit	90.900	90.900		30.300
dienstbus		193.600	36.300	84.700
uitgaanstenue		49.700	48.400	118.580
adempluchtoestel	106.500	96.900		300.080
testbank toestel en gelaatstuk	12.100			
alarmontvanger	34.500	21.800		
software				
hoogwerker		1.452.000		
scooter				
haakarmvoertuig		181.500		
tankautospuit beroeps				
personeel-materieel voertuig	48.400			48.400
kaartmateriaal				
haakarmbak				
chemicaliënpak				
tankautospuit vrijwilligers	1.548.800	2.323.200		774.400
piketvoertuig (commando)	121.000	60.500	121.000	
compressor	77.400			
noodstroomaggregaat				
atabekabeling				
overige grote voertuigen				
meetkoffers				
inventaris			24.200	
warmtebeeldcamera			60.500	108.900
brandweershulpverleningsvaartuig			423.500	
adempluchtmaskers				83.490
lichtaggregaat				42.350
redvesten				18.150
Totaal	2.360.300	4.876.700	961.950	1.850.140

Bijlage 1: Overzicht van risico's

1. Langdurige calamiteit (I)			
Omschrijving	Een langdurige calamiteit vergt langdurige inzet van de crisisorganisatie. Inzet van medewerkers van partners in de crisisorganisatie VRZHZ wordt vergoed. Daarnaast vergt een dergelijke calamiteit gelet op de maatschappelijke impact en de noodzaak tot zorgvuldige evaluatie, waaronder het begeleiden van onderzoeksactiviteiten door inspecties en de Onderzoeksraad, externe ondersteuning en inzet van mensen en middelen. De ervaring met o.a. het incident Chemie-Pack is aanleiding voor dit risico.		
Beheersingsmaatregel	Geen beheersingsmaatregel mogelijk. Dekking vindt plaats uit algemene reserve.		
Inschatting financiële gevolgen	Kans (%)	Risicoprofiel	Benodigd weerstandsvermogen
€ 1.000.000	33%	20%	€ 67.000

5. Regionale meldkamers (S)			
Omschrijving	<p>Door landelijke bezuinigingsmaatregelen worden de meldkamers van ZHZ en Rotterdam-Rijnmond samengevoegd (als onderdeel van de vorming van de landelijke meldkamerorganisatie LMO), waarbij gekozen is voor Rotterdam als locatie. Dit heeft de volgende risico's voor de VRZHZ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Een belangrijke onzekere factor op financieel gebied is de onduidelijkheid op welke wijze de financiering na overgang naar de Landelijk Meldkamer Organisatie (LMO) er uit zal komen te zien. Verwacht wordt dat een uitname van het Gemeentefonds plaats zal vinden en dat deze uitname de financiële dekking zal vormen voor de LMO. Hoe groot deze uitname voor de betrokken gemeenten zal zijn is op dit moment niet aan te geven. • De opzeggingstermijn van de huurovereenkomst van het Oranjepark is drie maanden. Indien de huur niet tijdig kan worden opgezegd wordt aangenomen dat de huurkosten voor een eventuele periode van leegstand na de verhuizing van de meldkamer naar het WPC zullen worden vergoed (door de VRZHZ). • De vorming van de LMO kan leiden tot een kostenverhoging ten behoeve van alle aan de meldkamer gerelateerde processen (mono en multi) wanneer deze niet door de LMO worden uitgevoerd of wanneer processen binnen de VRZHZ moeten worden aangepast om aan te kunnen sluiten op de standaardprocessen in de meldkamer. De projecten t.a.v. harmonisatie van deze processen zijn veelal gestart en de impact zal in 2016 en 2017 duidelijk worden. <p>Overigens vindt thans een heroriëntatie plaats m.b.t. het LMO-proces. Het Veiligheidsberaad zal zich naar verwachting in maart 2016 uitspreken over de toekomstige koers van de LMO.</p>		
Beheersingsmaatregel	Maximale invloed uitoefenen via de bestaande overlegstructuren op de voorgenomen uitname uit het gemeentefonds. Goede sturing vanuit de projectorganisatie op de overgang vanuit Dordrecht naar Rotterdam. Het meldkamersysteem is end of life in 2015 en er zal worden overgegaan naar dit nieuwe systeem in nauwe afstemming met de meldkamer.		
Inschatting financiële gevolgen	Kans (%)	Risicoprofiel	Benodigd weerstandsvermogen
€ 50.000	50%	20%	€ 20.000.

8. Programmafinanciering Externe Veiligheid (S)			
Omschrijving	De programmafinanciering EV kent vanaf 2015 een lager volume (voor de VR als geheel) en wordt op iets gewijzigde thema's ingezet. Financiering van de risicocommunicatieactiviteiten komt hierdoor onder druk te staan.		
Beheersingsmaatregel	Het uitvoeren van risicocommunicatie is een wettelijke taak van de VR. Dit betekent dat binnen de VRZHZ capaciteit beschikbaar moet worden gesteld voor de uitvoering van risicocommunicatie. Bij de reorganisatie is voorzien in uitvoeringscapaciteit bij de nieuwe afdeling communicatie, onderdeel van Bedrijfsvoering. Echter, capaciteit aan de kant van de behoeftebesteller (de afdeling Risicobeheersing en in mindere mate VRC vanuit de GHOR-taken) is niet voorzien. Mogelijk moet uitbreiding van de organisatie (meer fte's) plaatsvinden, naast andere kosten om die samenhangen met het inrichten van een risicocommunicatiestructuur binnen de VRZHZ.		
Inschatting financiële gevolgen	Kans (%)	Risicoprofiel	Benodigd weerstandsvermogen
€ 60.000	25%	20%	€ 12.000

10. Aanspraak op garantstelling lening oefenterrein (I)	
Omschrijving	<p>De VRZHZ staat garant voor de lening die de ZHZ Investerings B.V. (per 8 januari 2016 Spinel Veiligheidscentrum B.V.) in 2006 heeft afgesloten bij de BNG. De lening (met een totaalwaarde van €6.900.000 en een stand per 31 december 2015 van €2.530.000) is aangetrokken voor de bouw van een multidisciplinair opleidings- en oefenterrein op het industrieterrein Dordtse Kil III in Dordrecht. Tevens zijn andere garantstellingen aangegaan en heeft de VRZHZ leningen verstrekt, teneinde de liquiditeitspositie te verbeteren. De totale risicowaarde bedraagt per 1 januari 2016: €5.437.337,-</p> <p>Het opleidings- en oefenterrein werd in de periode tussen 2005 en 2015 geëxploiteerd via een publiek-private samenwerking (PPS) met Falck B.V. Op 31 december 2015 is deze samenwerking opgehouden te bestaan. Na 2016 is de behoefte van de VRZHZ voor een opleidings- en oefenterrein in de eigen regio ongewijzigd. De juridische en financiële structuur zal, binnen de vigerende juridische en financiële kaders, worden aangepast. Spinel Veiligheidscentrum is verantwoordelijk voor zowel het eigendom, het beheer, alsook de exploitatie van de opstallen. Deze aanpassing heeft ertoe geleid dat de beheers- en exploitatiewijze dichter bij het primaire proces van de VRZHZ ligt. Desalniettemin zal om operationele en financiële redenen actieve acquisitie plaatsvinden voor verhuur van de opstallen (oefenobjecten) aan andere partners in de veiligheidsketen, waaronder andere brandweerkorpsen en veiligheidsregio's. Exploitatie vindt plaats conform de eisen in de Wet Markt en Overheid. De B.V. voert een eigen financiële administratie conform de vereisten van Titel 9 BW2, heeft een dito kostprijsberekening en berekent het gebruik van het terrein door aan de Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid en andere klanten. De externe jurist schat het risico op aanspraak van 'staatssteun', met deze beheersmaatregelen op 'nihil'.</p> <p>Financieel risico is gelegen in, ondanks zware inzet van de VRZHZ, niet kunnen sluiten van de exploitatie met het maken van aanspraak van BNG Bank op de garantstelling van de VRZHZ in de lening aan Spinel Veiligheidscentrum B.V. De VRZHZ heeft overwogen als garantsteller hypotheekrecht te vestigen op de onroerende zaken van de B.V. Bij eventueel beslag heeft de beslaglegger echter wel het recht om de hypotheekhouder (de VRZHZ) te dwingen tot verkoop van onroerende zaken. De gevolgen van een beslaglegging of het voorkomen ervan worden derhalve niet beperkt door het vestigen van een hypotheekrecht. Mede</p>

10. Aanspraak op garantstelling lening oefenterrein (I)			
	gezien de nauwe (bestuurlijke) relatie tussen de B.V. en de VRZHZ is het voor de VRZHZ mogelijk tijdig in te grijpen bij mogelijke financiële risico's in de bedrijfsvoering. Een hypotheekrecht is, mede gezien de strikte administratieve vereisten en daarmee gepaard gaande kosten voor vestiging, een kostbaar middel zonder extra zekerheid.		
Beheersingsmaatregel	De VRZHZ heeft de volgende beheersmaatregelen getroffen: <ol style="list-style-type: none"> 1. directie en management van de B.V. is uitgebreid, teneinde bedrijfszekerheid te garanderen en actief beheer en acquisitie te borgen; 2. dienstverleningsovereenkomst gesloten tussen Spinel Veiligheidscentrum B.V. en de VRZHZ voor uitvoering van de bedrijfsvoeringstaken, waaronder financieel advies en treasurybeheer; 3. maandelijks management- en directieoverleg is gepland, met een vaste agenda met daarop minimaal de operationele en financiële prestaties en forecast, ter voorbereiding op de vergaderingen van de Raad van Commissarissen; 4. AO/IC uitgeschreven en geïmplementeerd. 		
Inschatting financiële gevolgen	Kans (%)	Risicoprofiel	Benodigd weerstandsvermogen
€ 5.437.337	20%	20%	€ 217.493

12. Opkomsttijden / operationele dekking (S)			
Omschrijving	Zuid-Holland Zuid maakt gebruik van mogelijkheid gemotiveerd af te wijken. Risico dat afwijking niet mogelijk is.		
Beheersingsmaatregel	Invloed (bestuurlijk – ambtelijk) en werken met kleinere bezetting		
Inschatting financiële gevolgen	Kans (%)	Risicoprofiel	Benodigd weerstandsvermogen
€ 4.000.000	5%	5%	€ 40.000

15. Operationele dekking (S)			
Omschrijving	Met name in de dagsituatie komt de operationele dekking onder druk te staan door onvoldoende opgeleid personeel voor het uitvoeren van de brandweezorg.		
Beheersingsmaatregel	Zie beleidsrealisatie Paraatheid.		
Inschatting financiële gevolgen	Kans (%)	Risicoprofiel	Benodigd weerstandsvermogen
PM	PM	PM	PM

23. Venootschapsbelasting			
Omschrijving	Een deel van de activiteiten van de VRZHZ (dienstverlening aan derden, niet overheid) valt onder de VPB-plicht, zoals die vanaf 2016 gaat gelden. Dit leidt mogelijk tot extra kosten voor de VRZHZ.		
Beheersingsmaatregel	Er is een eerste inventarisatie gemaakt op basis waarvan gebleken is dat er een aantal activiteiten onder de VPB vallen. De financiële impact zal, gezien deze bevindingen, beperkt zijn. Daarbij werkt de VRZHZ samen met een groot aantal andere VR'en met de doelstelling om voor alle VR'en een vaststellingsovereenkomst met de belastingdienst te sluiten.		
Inschatting financiële gevolgen	Kans (%)	Risicoprofiel	Benodigd weerstandsvermogen
PM	PM	PM	PM

25. Evenementenadvisering (S)			
Omschrijving	De coördinatie van multidisciplinaire advisering bij publieksevenementen wordt momenteel door de hoofdafdeling in combinatie met bureau gemeenten uitgevoerd. Dit heeft o.a. geresulteerd in een regionaal ingevoerde Handreiking met werkwijzer, invoering van de risicowijzer, een kennisinfrastructuur, een digitaal ondersteunend systeem (DigiMak) dat voor alle gemeentes beschikbaar is en een eenduidige werkwijze faciliteert en een evenementenloket binnen de VRZHZ. Er functioneert een regiegroep, ondersteund door de VRZHZ, en een multiteam waarbinnen de mono-adviezen worden gebundeld tot een eenduidig multidisciplinair advies. Deze coördinatie wordt uitgevoerd met tijdelijke capaciteit. Aangezien deze functionaliteit – mede door onderzoeksrapporten van de IVenJ en de Onderzoeksraad (Haaksbergen) in de afgelopen is ontwikkeld, is geen structurele capaciteit voorzien in de organisatie.		
Beheersingsmaatregel	In de komende periode zal echter wel (a) moeten worden bepaald welke activiteiten binnen de VRZHZ, en welke elders moeten worden uitgevoerd en (b) bijbehorende capaciteit beschikbaar worden gesteld. Mogelijk uitbreiding van de organisatie met 1 fte.		
Inschatting financiële gevolgen	Kans (%)	Risicoprofiel	Benodigd weerstandsvermogen
€ 60.000	25%	20%	€ 12.000

26. Kosten opleiding in relatie met personeelsverloop.			
Omschrijving	Door personeelsverloop (relatief veel personeel dat tegelijkertijd met pensioen gaat) en opbouw van het personeelsbestand is op enig moment te verwachten dat veel personeel moet worden opgeleid tot manschap of bevelvoerder. Deze piek in opleidingen leidt tot druk op het opleidingsbudget. Een ander risico is dat door toenemende eisen de kosten voor het oefenen stijgen.		
Beheersingsmaatregel	De impact van een piek is door een belangrijk deel weggenomen doordat de mogelijkheden door de schaalvergroting om opleidingen regionaal te spreiden zijn vergroot. Door de directe koppeling met het primaire proces is het ook wenselijk deze piek te egaliseren en ook als zodanig in de begroting op te nemen. Er is een egalisatiereserve gevormd ter dekking van de meerdaags realistisch trainen van officieren die 1 keer per 4 jaar aangeboden wordt.		
Inschatting financiële gevolgen	Kans (%)	Risicoprofiel	Benodigd weerstandsvermogen
PM	PM	PM	PM